

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XIV. Cap. 15. de temporibus Ordinationum. Cap. 2. de Clericis
pugnantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

mittere possit Abbati solemniter benedicto degradationem Clerici in Sacris Ordinibus constituti? Quæstio hæc cum superiore convenit in eo, quod in illâ de potestate conferendi Ordines agatur, in hac verò de facultate Ordines auferendi, vel potius eorum Symbola & exercitium: differunt autem, quod hæc Majores Ordines respiciat, illa autem Minores. In hujus quæstionis decisione negativam sequitur; quoad illam, affirmativam amplexus erat. Momentum ejus est, quod degradatio sit Officium Ordinis Episcopalis ita venerabile in se quondam habitum, ut sex Episcopi requirentur ad degradationem Presbyteri, tres verò ad degradationem Diaconi. Hodie etiam necessarium est, ut fiat ab Episcopo, totidem Abbatibus Mitrâ ac Peditibus habentibus adjuto, quot olim requirebantur Episcopi assistentes. *Conc. Trid. cap. 4. Sess. XIII.* sic præcipit. Verosimile est Fagnanum quæstionem prædictam proposuisse ad exponendum hoc Concilii Decretum. Circa hoc etiam laudat unam Cardinalium Declarationem, desinentem, Superiores Religiosorum Mendicantium non posse assistere in degradatione deficientibus Abbatibus, quoniam Concilium hoc in casu personas in Ecclesiasticâ Dignitate constitutas Abbatibus subrogat.

Cum sibi objecisset Episcopum in quibusdam casibus posse committere Ordinationem Abbatibus Presbyteris & benedictis, undè videtur sequi, degradationem in quibusdam casibus iis committi posse: respondet cum INNOCENTIO III. *cap. 2. de translatione* spirituales difficilius destrui, quam construi, quippe Episcopus solitarius potest dare Ordines, eos autem auferre non valet. Adjicere potuisset, comparationem Ordinationis cum degradatione hic insigniter claudicare; scilicet, commissio Ordinationis ad Ordines Minores tantum extenditur, degradatio autem Majores comprehendit Ordines.

CAPUT XIII.

Caput 16. de Officiis Judicis ordinarii.

Hoc in *cap. HONORIUS III.* enumerat omnia jura Episcopalia, inter quæ plura sunt, quæ exposita aut relaxata aut ordinata fuerunt alio modo, unde FAGNANUS occasionem accipit exponendi *cap. 2. 3. Sess. XXIV.* quod breviter sequitur à n. 25. usque ad 37. Unicum est, circa quod immoratur n. 48. usque ad finem. Semper habuit Episcopus potestatem singularem in poenitentiam; undè HONORIUS poenitentiam inter Episcopalia jura collocat. Ex his juribus FAGNANUS attingit solum facultatem casus reservandi, & potestatem convertendi poenitentiam publicam peccatori publico imponendam ad reparationem scandali, in poenitentiam arcanam, cum hoc saluti expedire judicat Episcopus.

Cum Concilium hic potestatem hanc soli Episcopo attribuat, videtur eam ipsi reservare, atque iis, qui ejus auctoritatem exercent. Convocatio Synodi est etiam jus Episcopale, circa quod Concilium jubet omnes Exemptos, nonobstante quavis Exemptione, Synodo assistere, posito quod exemptione remotâ assistere debeant.

Jus Visitationis est etiam unum è juribus Episcopalibus, circa quod Autor hic plures Definitiones Congregationis laudat. *Prima* declarat, Concilium nullum tempus determinavisse ad durationem Visitationis; sed illud prudentiæ & conscientiæ Episcopi reliquisse. *Secunda*, Episcopum inceptam quorundam locorum Visitationem intermittere non debere; sed usque ad finem continuare.

Tertia quoad Visitationem, Episcopum non posse reculari velut suspectum, sive generalis illa sit, sive specialis.

Cum Concilium prohibeat in Visitatione quidvis ab Episcopo præter alimenta, aliave ejusdem ge-

neris & quartam è Legatis Piis exigî, sub obtentu Procuracionis aut aliis cujuscumque juris; FAGNANUS quærit, an hæc prohibitio *Cathedraicum* contineat? Et respondet negativè, atque probat prælixè: quod ibidem Lector videat.

CAPUT XIV.

Caput 15. de temporibus Ordinationum. Caput 2. de Clericis pugnantibus.

UTrumque agit de potestate dispensandi à Canonibus, undè FAGNANUS occasionem trahit exponendi *cap. 7. Sess. XIV. & cap. 6. Sess. XXIV. de reform.* studiumque suum ad exaltationem auctoritatis Sanctæ Sedis significandi; nulla enim in re tantum Pontifici favet, quantum in argumento dispensationum. Jam attigimus Autoris verba in *cap. 2. de Cler. pugnantib.* hic tantum superest discutienda ejus tractatio in *cap. 15. de temporib. Ordin.* Ejus summam subjicio cum necessariis notis, ad distinguendum verum à falso, certum ab incerto.

Contentit, Episcopum dispensare non posse nisi cum Jus id ipsi nominatim concedit, sive dispensationem permittendo sine reservatione, sive eam Episcopo discretis verbis tribuendo. Hæc opinio fusè confutata fuit in Regulis circa dispensationes; hic adjicere sufficit *cap. 6. Sess. XXIV.* supponere, id, quod Pontifici non reservatur, Episcopo licere; ad restituendam enim hanc potestatem Episcopo, reservationibus tantum derogat, sicut ad restituendam eandem potestatem in Exemptos, Exemptionibus derogavit; ergò putavit, id, quod Pontifici non fuerat reservatum, Episcopo licere.

Supponit, Pontificem non subjacere Canonibus Ecclesiæ, atque undè fieri, ut ab iis dispensare queat; ergò, propter contrariam rationem, Episcopus, qui iis subiectus est, ab iis dispensare nequit; quod falsum est: Nam Pontifex, cum sit Ecclesiæ Filius, perinde atque Episcopus, eidem sicut Episcopus obtemperare debet.

Contentit, Decretum Concilii cadere duntaxat in Reservationes jam factas, non verò in futuras; quod fini Decreti, bono scilicet animarum, adversatur, quod postulat id, ut Episcopus dispensare possit & absolvere in casibus occultis, in omni re Pontifici reservatâ excepto homicidio. Excipiendi sunt casus, in quibus Pontifici Bullæ sibi casus occultos reservarunt, quod viget tantum quoad loca, in quibus illæ receptæ sunt. Meritò FAGNANUS agnoscit mutilationem non contineri sub exceptione homicidii.

Laudat Definitiones Cardinalium, quæ à beneficio hujus *cap. 6.* excludunt loca, in quibus Concilium non fuit receptum; adversus quas objici potest. 1. Posse recipi Decretum aliquod, aliis rejectis; 2. Æquum non videri Provincias, quibus statuta quædam conveniunt, iis uti non posse, nisi aliis se subjiciant, quæ sibi non congruunt, v. *Can. 2. Dist. IV.* quo dicitur, Legem, ut justa & acceptabilis sit, Regioni convenire debere. Alias circa hoc observationes proposuimus in Tractatu de *Irregularitate*. Una ex præcipuis est, nullam esse Provinciam Catholicam, quæ plura Concilii Decreta non admittat, quod sufficere debet, ut hujus Decreti beneficio fruatur. Notavimus præterea, paucas esse, quæ universa, saltem sine modificatione receperint; si autem acceptatio omnium Decretorum, prout sunt, ad hoc beneficium necessaria esset, Decretum ferè inutile evaderet. Nihil dicit Concilium, quod huic exclusioni faveat; cur igitur admitteretur? Declarationibus objectis responderi potest, has Definitiones eo tempore factas fuisse, quo multæ Regiones Catholicæ nihil omninò receperant è Definitionibus Concilii circa Disciplinam.

Alias deinceps laudat, quæ utiles sunt. Ferunt 1. Prælatos jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, non gaudere beneficio hujus Decreti. 2. Idem esse de Cardinalibus quoad eorum Titulos. 3. Peregrinos

grinos in aliâ quàm suâ Diœcesi commorantes, hoc Decreto frui posse per dispensationem aut absolutionem Episcopi hujus recentis domicilii. 4. Episcopum posse à Confessario suo accipere absolutionem casus, à quo ceteros ipse absolvere potest.

Ad propositam quaestionem, an crimen coram duobus aut tribus testibus admissum sit occultum, quoad dispensationem, aut absolutionem, de quibus loquitur hoc Decretum? Respondet negativè, quoniam ejusmodi crimen probari potest; quod autem probari potest non est occultum. Non attendit, hic agi de facultate dispensandi, & facultate absolvendi, quæ sunt res favorabiles; itaque Decretum extendi potius quàm restringi debet.

CAPUT XV.

Capita 16. 18. 24. De Privilegiis.

Loquuntur de quibusdam Exemptionibus, quibus Concilium Tridentinum aut reipsa derogavit, aut derogavisse videtur cap. 11. Sess. XXIV. de reform. Hujus derogationis ratione FAGNANUS exponit hoc Caput & plura alia ejusdem Concilii cap. 2. & 4. Sess. VI. cap. 6. Sess. XXV. Caput 11. duplex genus Exemptorum ab Episcopali jurisdictione commemorat: alii sunt Exempti ratione Titulorum honorabilium Proto-notarii, Acolyti, Comitum Palatini, Capellani Regii, aliorumque, qui habitum & insignia horum Officialium habent, sive in Curia Romanâ, sive alibi. Idem est de iis, qui Titulos gerunt, aut Oblatorum quorundam Monasteriorum, aut Ministrorum quarundam Militiarum, aut Monasteriorum, aut Hospitalium, aut Collegiorum. Quoad hosce Titulares, eos in omnibus Ordinario subijcit Concilium, & quoad Regios Capellanos renovat cap. 16. de privileg.

Alii Exempti sunt ii, qui actu in iis Militiis serviunt, in ipsarum Dombus resident, sub earum obedientiâ vivunt. Idem est de iis, qui istarum Militiarum regulam professi sunt, quod probari debet coram Ordinario, non obstante quovis privilegio iis Ordinibus concessio, comprehenso etiam nominatim Ordine S. Joannis Hierosolymitani. Concilium non derogat Exemptioni horum posteriorum generum. Idem est de Exemptione ab EUGENIO IV. concessâ Domesticis Cardinalium in Curia Romanâ commorantium. Hos Ordinario subijcit Concilium quoad Beneficia, quæ in ejus Diœcesi possident. Hoc cap. referimus quoniam fusè exponitur in ejus Commentario in hos tres Textus. De Capellanis agit in primum: in secundum de Referendariis, quos contendit esse Officiales, de quibus loquitur hoc cap. 11. & in tertium de Oblatis, qui ibi nominatim commemorantur.

CAPUT XVI.

Caput 16. De privilegiis Capellanorum.

Principio observat Autor, quòd si privilegium Clericorum merè personale sit, Ecclesia non est Exempta; & si sit Locale, Personæ non sunt Exemptæ, si extrâ locum deliquerint: Idem est si extrâ hunc locum contrahant; aut res, quæ jurisdictionis materia sit, extrâ eundem locum sita sit.

2. Observat, quòd, juxta hunc Textum, eadem Persona poterat esse Curatus in unâ Ecclesiâ, & Canonicus in aliâ; sed hodie, juxta Concilium Tridentinum cap. 4. Sess. VII. cap. 12. & 17. Sess. XXIV. hæc Beneficia sunt incompatibilia, ratione obligationis ad residentiam.

3. Capellani Capellarum Regiarum subiecti sunt Ordinario, non verò Magistri ipsorum, quia Principes ipsi Ordinario subditi sunt: ex privilegio tantum ab illius jurisdictione sunt exempti, ut patet ex hoc Textu. Concilium non derogavit huic exemptioni, exceptâ vilitatione, cui subjacent, cap. 4. Sess. VI. cap. 6. Sess. XXV.

Tom. I.

4. Exemptio aliquandò partialis est; nempe quoad certa capita duntaxat: Talis erat ea, de qua loquitur hic Textus, quæ à Censuris Ordinarii solum protegebatur.

5. Fieri potest, ut personæ quædam, aut Ecclesiæ sint Exemptæ, & non exemptæ, & sic diverso jure censentur, adversus regulam, quæ dicit, hoc fieri non debere, & patitur hanc exceptionem.

6. Cùm quis possidet Parochiam non exemptam & Canonicatum exemptum, is subijcet Ordinario quoad omnia, quæ ad Curam animarum pertinent, & ab eo independens est, quoad ea, quæ Canonicatum spectant. Hoc in Regularibus accidit, qui sunt Curati cap. 11. Sess. XXV. de Regular.

Post has observationes quaerit Autor, an Religiosi, quibus cura animarum sæcularium non competit, delinquentes in administratione Sacramentorum, subijciantur coercitioni Ordinarii? Respondentque negativè, probat suam sententiam argumento negativo, scilicet, quia nullum est Decretum Concilii, quod eos disertè subijciat propter ejusmodi delictum: id autem facere solet, quoties eorum exemptioni derogare intendit, quod probat ex cap. 2. Sess. V. cap. 3. Sess. VI. & cap. 14. Sess. XXV. de Regul. Adijcere potuisset cap. 11. Sess. ejusd. ubi Regulares Curatos coercitioni Episcopali nominatim subijcit.

Idem probat per Declarationem Cardinalium, quæ fert, quòd si Religiosi sæcularium Confessionem audiant, sine approbatione Episcopi, eorum Superior Regularis eos punire debeat: idem est si extrâ suam Ecclesiam concionentur sine approbatione, & in suâ Ecclesiâ sine permissione Episcopi, & benedictione, etiam contra ejus voluntatem.

Postea refert in Congregatione statutum fuisse, necessarium esse, ut circa hoc fieret Constitutio, quæ subijceret punitioni Episcopi varia hæc delictorum genera, nec non ea, quæ committuntur à Regularibus circa Confessiones & administrationes bonorum Monialium eorum jurisdictioni subiectarum, & circa clausulam Monialium quarumvis; curam autem ejus minutam conficiendi sibi commissam fuisse, eamque à GREGORIO XV. fuisse conditam; atque omnia illa capita ipsi inserta fuisse: incipit ab hoc verbo, *Inscrutabili*, & legi potest *ibid.* nunc Declaratione Cardinalium circa illam Constitutionem, quæ fert, istam non subijcere Regulares Episcopali coercitioni, propter delicta in administratione Sacramentorum admissa, nisi cùm illa sæcularibus ministraverunt.

Hæc Declaratio 13. capita continet, quæ docent, quid Constitutio præcipiat, cùm autem ex responsionibus discatur quomodo intelligenda sit, earum summam subijcio.

1. Episcopus ex hujus Constitutionis vi non potest visitare Altaria Ecclesiarum Regularium neque Tabernaculum, neque Confessionalia.

2. Non potest iis præscribere neque loca, neque tempus, neque conditionem personarum sæcularium, quarum Confessiones audient.

3. Nullam ex eâ autoritatem recipit, in personas nullius Diœceseos.

4. Prælati territorium habentes, exercere non possunt potestates hæc Constitutione concessas.

5. Cùm permittitur Episcopo assistere & præesse Electioni Abbatissarum, non ei datur jus illas confirmandi.

6. Confessarii Religiosarum, sive Extraordinarii, sive Ordinarii, non possunt audire Confessiones Religiosarum Monialium sui Ordinis sine approbatione Episcopi.

7. Idem est de Superioribus.

8. Confessiones aliter factæ nullæ sunt.

9. Approbatio generalis data Regularibus ad audiendas Confessiones non sufficit ad audiendas Confessiones Monialium.

10. Approbatio data pro uno Monasterio Monialium non valet respectu alterius.

R 2

11. Cons